

dicere ista, si potes. Quod si non audes, cur non potius ad hos, a quibus ego non recedo, tu redis? Cur me admones, ut ad catholicos transeam? Ecce catholica lumina, oculos aperi: tu ad istos transi, quibus calumniaris in me; et continuo te compesces atque obtumesces a me.

LXXIV. JUL. « Quamvis non audeam pronuntiare, ingenio te affectum acri et vigili, cujus in electione suscipiendi negotii video tam tardum ac deforme iudicium. »

AUG. Dic tardi ingenio unde nascuntur: neque enim talis est Adam factus: qui non vis per ejus peccatum in deterius humanam mutatam fuisse naturam; et hoc ad omnia vitia quæ patiuntur, obesse nascentibus.

LXXV. JUL. « Si enim incolumissima fide scholari more ad ostendendas tantummodo eruditionis tuæ vires, ea tentares quæ sunt invicta concutere; finito tamen certaminis ludicro, his quibus obloquebaris palmam daturus; probarem litterarum studium, sed irreligiosum castigarem exemplum. Porro cum dogma nec veri similitudinis corrupto saltem colore perfusum, quod nullis legis testimoniis, (quippe nunquam rationi præjudicantibus), potestis tueri, et hoc tamen impietate sua horrens, stultitia jacens, nusquam nisi inter inguina voluntatum, honestate, disputatione, sacraque lege confossum, turpissima obstinatione secteris; consequitur ex tribus unum, ut aut plumbei ad intelligendum acuminis, aut malefici illius quod Manichæorum mysteriis teneri, fando accepimus, catenas, aut utrumque simul perpeti judiceris.

AUG. Quantolibet rationis nomine contra testimonia divina, quæ proferimus tibi, pugnare videaris, non illa subvertis; sed te vexant, cum contra stimulum calces. Dic, quantum potes, inter inguina voluntatum, qui tibi dicit, expertem non esse delicti, utriusque sexus commix-

tione conceptum. Ambrosius est iste ¹, Juliane: ipse te vincit, quem non audes negare catholicum, nunquam certe dicturus es Manichæum. Quin etiam me aut plumbei esse acuminis ad intelligendum, aut teneri maleficio Manichæi, aut utrumque simul perpeti affirmas. De Manichæi maleficio vel tuo convicio, jam tibi sæpe respondimus, et opportunius, cum opus esse videbitur, adhuc forsitan respondebimus. Nunc de plumbeo ad intelligendum acumine, hæretice verbose, responde. Nemo est certe qui nollet, si id esset in hominis potestate, ingenio vividus atque ad intelligendum acutissimus nasci, et quam rari sint quis ignorat? Qui tamen omnes ipsi paucissimi, si hominis qui primus est factus, comparentur ingenio, plumbei judicantur. Non enim tunc, sicut nunc, corpus corruptibile aggravabat animam ². Aut enim corruptibile non erat, quia non erat moriturus Adam, nisi peccasset: aut si, ut vos novi hæretici dicitis, et si non peccasset moriturus esset; non tamen ita est institutus, quem primo Deus fecerat, et qui mali adhuc nihil fecerat, ut ejus anima corpore gravaretur. Quis enim hanc esse pœnam neget, nisi qui amplius cæteris aggravatur? Si ergo Manichæus interroget, unde sit hoc tarditatis malum, non in corporibus sed in ipsis, ubi Dei est imago, ingeniis humanis, quæ tarditas pervenit gradatim usque ad ridendam, vel potius, sicut Scriptura commonet, usque ad lugendam fatuitatem ³: respondemus nos, et hæc et omnia cætera mala, cum quibus nasci ⁴, negare vel dubitare non possumus, primorum duorum et aliorum deinde parentum peccatis esse tribuenda; quoniam non possunt tribui nascentium voluntati. Alia quippe animalia, ut cum sui generis vitiis nonnulla nascantur, quid mirum si accipiunt hæc noxia

¹ Ambrosius in Isaï. — ² Sap. ix, 15. — ³ Eccli. xxii, 10. — ⁴ Forte addendum est, homines.

spiritus in potestatem, quemadmodum porcos¹. ut novimus acceperunt? Qui maligni spiritus possunt, sicut homines irrationalium membra animalium, ita illi etiam ipsa semina vitiare. De hominibus quæstio est, in quibus Dei imago nunquam diversorum vitiorum, cum quibus eos nasci videmus, poenas pateretur, quas pati non posset injustas, nisi peccatis gignentium præcedentibus: quod vos negantes, et fidem catholicam deseritis, et Manichæi dogma nefarium, quantum optare non ausus est, adjuvatis, ubi sibi certus securusque videatur, hominum opificem non confiteri verum Deum, sed gentem introducere tenebrarum.

LXXVI. JUL. « Nos vero nihil habemus, quod in nostro admirandum credamus ingenio, quia intelligimus nec peccatum sine voluntate, nec sine Deo corpora, nec sine corporibus sensus corporum, nec sine commixtione conjugia, nec sine Deo operatore existere posse nascentes: et indubitatum tenemus, neque divinum esse, quod docatur injustum; neque quod divinum sit, posse injustum doceri. Non minus autem, quam ea quæ diximus, reluctet esse iniquum, si aliorum peccata aliis, qui ibi nec fuerint, nedum consenserint, imputentur. Proinde his illuminati solibus jure optimo Manichæorum antra despiciamus, qui putant vel esse posse sine voluntate peccatum, vel non a Deo homines fieri, vel ad alium auctorem sensum corporum, et ad alium corpora pertinere; vel Deum esse, qui iniquitatum criminibus opprimatur; aut scelere iniquitatis urgeri eum, qui æternus omnium conditor æstimetur; aut umbram aliquam tenere justitiæ, si aliorum voluntates aliorum applicentur exortibus. Ac per hoc merita partium negotiis, non ingeniis imputamus. »

AUG. Jam tibi ad omnia respondi: nec ideo firman-

¹ Marc. viii, 32.

tur adversus me, quia tam sæpe et odiose repetuntur a te. Dic potius, si potes, unde humana ingenia cum tanta plerumque vitiositate nascantur; cum inter nos conveniat totius hominis esse opificem Deum justum, et vos negatis¹ ullum originale peccatum? Non autem diceres aliorum peccata nos aliis imputare, qui ibi quando commissa sunt, non fuerunt, si recoleres quod scriptum est, in lumbis Abrahæ fuisse Levi, quando eundem Abraham Melchisedech Dei excelsi decimavit antistes². Ibi enim videres, si te pervicacia non cæcaret, in lumbis Adæ fuisse genus humanum quando perpetravit illud grande peccatum.

LXXVII. JUL. « Sed ut revertamur ad causam, postquam dixisti, » me ideo noluisse concupiscentiam nominare, quia non esset ex Patre, sed ex mundo³, cujus mundi princeps dictus est diabolus: qui eam in Domino non invenit; quia Dominus homo non per ipsam ad homines venit. « Ubi notandum est, quia cum de re naturali loquereris, eamque ex mundo esse dixisses, subdividisti mundi totius principem diabolum credi oportere; ut non actuum voluntariorum, sed naturalium rerum, utique naturarum, fatereris eum auctorem.

AUG. Ubi posui « Concupiscentiam carnis, » tu abstulisti inde carnis, quod ego dixi: et ubi dixi, « Cujus mundi dictus est princeps diabolus; » tu addidisti totius, et dixisti « Totius mundi, » quod ego non dixi. Age ut placeat, dic quod tibi placet, vel illis etiam quibus places. Ego concupiscentiam carnis dixi, quam dicit Joannes non esse a Patre⁴, sed ex mundo, id est, ex hominibus qui nascuntur in mundo, perituri nisi renascantur in Christo. Hæc concupiscentia carnis non est luxuria,

¹ Forte negetis. — ² Hebr. vii, 10. — ³ Aug. lib. 2. de Nupt. c. 5. —

⁴ 1 Joan. ii, 16.

quando ei resistitur, sed quando perficitur, id est, quando pervenit quo impellit. Unde et apostolus Paulus: « Spi-
 » ritu, inquit, ambulate, et desideria carnis ne perfece-
 » ritis¹. » Non ait, ne habueritis: noverat quippe hoc
 munus futurum quidem esse nobis, sed vitæ non esse
 præsentis. Ego principem mundi diabolum dixi, sicut
 eum appellat Scriptura divina, non sicut suspicatur vel
 calumniatur vanitas tua². Non itaque naturarum auc-
 torem diabolum dixi, sed principem mundi, id est,
 hominum, quibus in orbe terrarum plenus est mundus,
 qui nascuntur in mundo, nec renascuntur in Christo.
 Ab eis quippe qui renascuntur in Christo, princeps
 mundi mittitur foras: quod mysteria significant, quando
 etiam parvuli baptizandi exorcizantur et exsufflantur. Ad
 hæc responde, si potes. Noli velle lectorem tua loqua-
 cissima vanitate vanescere, et ab eo quod agitur, averti
 atque seduci: dic, si audes, bonum esse concupiscere
 malum. Dic, mala quide opera a Patre non esse, sed
 concupiscentiam malorum operum a Patre esse. Dic, dia-
 bolum non appellatum principem mundi. Dic, mundum
 non dici homines in mundo constitutos. Dic, mundum
 in malo non posse intelligi homines infideles, quibus in
 orbe terrarum plenus est mundus; et rursus in bono ho-
 mines fideles, quibus licet paucioribus, tamen etiam ipsis
 in orbe terrarum plenus est mundus, nomine mundi si-
 militer appellari; sicut absurdum non est, ut arbor plena
 pomis, dicatur plena et foliis. Dic, parvulos, cum bap-
 tizantur, non erui de potestate tenebrarum, et cum
 magna injuria Dei per universam catholicam Ecclesiam
 exorcizari et exsufflari imagines Dei: aut dic, eos a dia-
 bolo possideri sine ulla obligatione peccati. Hæc si au-

¹ Galat. v, 16. — ² Joan. xiv, 30, et xvi, 11.

OPERIS IMPERFECTI CONTRA JULIANUM, LIB. IV. 225
 debis dicere, mox apparebis: si non audebis, nec sic
 latebis.

LXXVIII. JUL. « Post quam ergo hoc effatus es, in-
 tulisti¹: » Unde dicit etiam ipse Dominus: « Ecce venit
 » princeps mundi hujus, et in me nihil invenit²: » ad-
 disque de tuo, nihil utique peccati, nec quod a nascente
 trahitur, nec quod a vivente additur. « Ostende igitur
 dixisse Dominum in Evangelio, non se habere peccatum
 quod a nascente traheretur. »

AUG. Tu ostende dixisse Dominum, non se habere
 sordem, sine qua Job dicit nec infantem ullum esse, cu-
 jus est unius diei vita super terram³. Et tamen ubi ait:
 « Ecce venit princeps mundi hujus, et in me inveniet
 » nihil, » nec ipsam sordem intelligimus, si recte intel-
 ligimus. Nam si ex eo quod dixit, non est intelligendum
 quod non dixit; nec diabolum nominavit, sed princi-
 pem mundi: et in me, inquit, nihil inveniet; non ait, In
 me non inveniet peccatum. Et tamen nos ea dicimus,
 quæ non dixit; sed ex his intellecta, quæ dixit.

LXXIX. JUL. « Quid circumscribis infelices animas,
 ut mentiaris indicatum esse, quod non est? Dominus dicit
 in Evangelio, « Ecce venit princeps mundi hujus, et in me
 » invenit nihil. » Certum est nihil peccati in eo diabo-
 lum offendisse: quoniam in omni, vel quam esurienti,
 vel quam postea prædicanti, tanquam persecutores suos
 admoverat, tentatione superatus est. Profitetur ergo Sal-
 vator, nihil in se diabolum deprehendisse peccati. In quo
 certe invenisset, si quid de carnis conditione traheretur:
 quoniam et ipse factus fuerat ex muliere, de semine Da-
 vid et de Adam stirpe prognata. »

AUG. Sed non eum per concupiscentiam carnis virgo
 conceperat: et ideo in eum sine propagine peccati carnis

¹ Aug. lib. 2. de Nupt. c. 5. — ² Joan. xiv, 30. — ³ Ibid. 4, juxta LXX.

propago pertransiit, ut esset in eo non caro peccati, sed similitudo carnis peccati, carnem salvatura peccati. Proinde Adam, priusquam peccaret, nec carnem peccati habuit, nec similitudinem carnis peccati; quia non erat moriturus, ni peccasset: sed postea quam peccavit, jam caro peccati genuit carnem peccati, quia per illam concupiscentiam carnis eam genuit, quæ ante peccatum vel nulla in illo erat, vel spiritui non resistebat, propter quod eum nudum esse nihil pudebat. Christus autem qui non per illam concupiscentiam carnis est natus, sine peccato natus est, quod trahit omnis caro peccati, procul dubio propter quam moriuntur omnes, carnem non habens ipse peccati: sed tamen et ipse mortuus est propter similitudinem carnis peccati. Nam si nec moreretur, non solum carnem peccati non haberet, sicut non habebat; sed nec ejus ostenderet similitudinem, quam pro nostra salute susceperat. Tu igitur qui negare non potes Christum non in carne venisse peccati, sed in carne quidem vera, tamen in similitudine carnis peccati, debes demonstrare carnem peccati: quoniam si nulla est, profecto nec similitudo ejus ulla est. Porro quia solus Christus habuit similitudinem carnis peccati, quæ non esset caro peccati, quia non ex commixtione sexuum natus est: quid restat, nisi ut peccati caro sit omnium, qui de tali commixtione nascuntur, pertinentes ad mundum, cujus est diabolus princeps, a quo malo non liberantur, si non in Christo renascuntur.

LXXX. JUL. « Invenisset ergo in eo diabolus naturale crimen, si ullum esset: teneret corpus obnoxium, si illud vel in primo parente, vel in ipsa pariente venisset: nec referret, utrum conditionibus materiæ suæ sera et inefficax resultaret voluntatis intentio: contra naturam nitens, non expiaret natum, sed exasperaret tyran-

num; salvo eo quod non posset esse voluntas libera, si fuisset natura captiva. Si ergo esset in ipsius carnis sensu et conditione peccatum, si ipsa natura hominum ad dominium dæmonis pertineret; Christus aut reus erat futurus, aut homo non futurus. Ergo si ascribitur maledictum naturæ humanitatis; illi quoque, qui caro factus est ut habitaret in nobis, aut crimen dabitur, aut humanitas auferetur. »

AUG. Nec crimen ei dabitur, in quo princeps mundi nullum potuit invenire peccatum: nec humanitas auferetur, in quo et anima et caro humana erat; quamvis non erat caro peccati, sed similitudo carnis peccati.

LXXXI. JUL. « Quod utrumque fecit Manichæus, qui commentatus in carne malum esse naturaliter, dixit in Christo non fuisse carnem, ne confiteretur in eo fuisse iniquitatem. »

AUG. Manichæus hæreticus carnem negat Christi: Pelagianus hæreticus carnem peccati carni coequare vult Christi: Christianus catholicus similitudinem carnis peccati discernit a carne peccati, ne blasphemet carnem Christi.

LXXXII. JUL. « At hunc fides catholica in utroque contrivit: malum scilicet in carne non esse naturaliter, atque ob hoc Christo nec aliquid defuisse humanitatis, nec quidquam iniquitatis adfuisse pronuntians. Clamat ergo dispensationis suæ conscius, « Ecce venit princeps » hujus mundi, et invenit in me nihil¹: » nihil profecto quod possit arguere, quia non poterat infamare naturam, cujus ad peccata non inflexerat voluntatem. »

AUG. Imo vero nihil peccati, nec quod a nascente trahitur, quia in nulla iniquitate conceptus est; nec quod a vivente additur, quia nulla tentatione deceptus est: quo-

¹ Joan. xiv, 30.

rum duorum unum est propter quod legimus, « In ini-
» quitatibus conceptus sum¹; » alterum propter quod
dicimus, « Ne nos inducas in tentationem². »

LXXXIII. JUL. « Ipsa etiam ei causa tentandi fuit
Christum; quoniam more artis suæ volebat capere per-
suadendo, cum neminem posset vitiare condendo. »

AUG. Non condendo vitiat, qui neminem condit: sed
male suadendo vitiavit, quod bonum conditum invenit.
Non enim naturæ auctor est, quæ Dei bonitate in ho-
mine conditur; sed culpæ, cum qua homo ex propagine
vitiatorum primorum hominum de parentibus nascitur.
Quid autem mirum, si tentavit eum, in quo non erat
caro peccati; quæ nec in illis erat, quos primo tentando
dejecit, per quorum concupiscentiam carnis, de qua con-
fusi sunt, caro est propagata peccati, quam sanaret ab
hoc malo, nullum habens malum similitudo carnis
peccati.

LXXXIV. JUL. « Proinde incarnatio Christi opus suæ
divinitatis tuetur, qui afferens ad me naturam meam et
voluntatem suam, cujus mihi speculum offerebat et re-
gulam, pronuntiansque nihil in se diabolium invenisse
peccati, ostendit culpam non de carnis conditu, sed de
sola suscipi voluntate. Denique ut nusquam in Scripturis
legitur Christum fugisse peccatum, quod a nascentibus
trahi nosset; ita etiam illud claro testimonio perdocetur,
quod suscepti hominis justitia non de naturæ diversitate,
sed de voluntaria actione substiterit. »

AUG. « Nusquam scriptum esse dicis, Christum fu-
gisse peccatum, quod a nascentibus trahi nosset: » quid
enim fugeret, quod ipse non traxerat, sed eos venerat
salvare qui traherent? Quid inquam, ipse fugeret, quod
a nemine fugitur, nisi cum ad ipsum confugitur? Dicis

¹ Psal. I, 7. — ² Matth. VI, 13.

etiam, « Claro testimonio perdoceri, quod suscepti ho-
minis justitia Filio Dei non de naturæ diversitate, sed de
voluntaria actione substiterit. » Ita-ne vero, ne hoc qui-
dem Christus diversum habuit in natura, quod ita ex
virgine natus est, ut jam esset non solum hominis, sed
etiam Dei Filius? Ergo-ne ista susceptio, quæ Deum et
hominem unam fecit esse personam, nihil illi homini
valuit ad excellentiam justitiæ, quam dicis ei de volunta-
ria actione substitisse? Siccine vos contra Dei gratiam
defensio liberi arbitrii præcipites agit, ut etiam ipsum
Mediatorem, ut esset Dei Filius unicus, voluntate sua
meruisse dicatis, et falsum esse quod tota confitetur Ec-
clesia, credere se in Jesum Christum Filium Dei Patris
omnipotentis unicum Dominum nostrum, natum de Spi-
ritu sancto et virgine Maria? Secundum vos enim, non
a Verbo Dei homo susceptus est, ut ex virgine nascere-
tur; sed natus ex virgine, suæ postea voluntatis virtute
profecit, et fecit ut a Verbo Dei susciperetur; non talem
ac tantam voluntatem illa susceptione habens, sed ad
illam susceptionem tali et tanta voluntate perveniens:
nec Verbum caro factum est in utero virginis; sed postea
merito ipsius hominis, et ejus humanæ voluntariæque
virtutis. Ex quo vos sequitur etiam illud, ut quomodo
illum creditis a Verbo Dei propterea susceptum esse,
quia voluit; sic multos credatis ita suscipi potuisse, si
etiam ipsi similiter voluissent, vel posse, si velint: ac
per hoc, segnitia humanæ voluntatis fieri, ut ille unicus
sit, cum plures esse possent, si homines vellent. Hæc si
dicitis, ubi est vestra frons? si non dicitis, ubi est hære-
sis vestra?

LXXXV. JUL. « Petrus namque apostolus ait, Chris-
tus pro nobis mortuus est, vobis relinquens exemplum,

ut sequamini vestigia ejus¹; qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus. Certe Apostoli sententia cum Dominica voce concordat. Dicit ille in Evangelio, « Venit princeps mundi hujus, et in me nihil invenit². » Hoc idem commendat magister Ecclesiae, dicitque in Christo nullum fuisse delictum: sed per quid non habuerit peccatum veraci attestazione commendat, « Quia, » inquit, peccatum non fecit³. » Non dixit, quia peccatum non suscepit; sed, « Quia peccatum non fecit. »

AUG. Utique ille qui peccatum originale non traxit, nullum peccatum habuit, quia non fecit: sicut ipse Adam, quia originale non habuit, nullum habuisset, si non fecisset.

LXXXVI. JUL. « At si esset in natura crimen, Petri erat imperita sententia, qui censuerat videlicet ad immaculatam sanctitatis testimonium posse sufficere, si actus ejus a criminibus vindicaret; cum crederetur in eo habitare peccatum per naturale virus. Igitur si de naturali malo aliquid ille sensisset, sollicitius partem hanc commemorasset et pressius, ut scriberet, Christus nobis reliquit exemplum, qui peccatum nec fecit, nec quod nos trahimus nascendo, collegit: sicque merito sequeretur, inventum in ore ejus dolum non esse. Porro si hoc putasset, nunquam commemorationem fecisset exempli: quem enim hominibus esse ostenderet imitandum, si illum externae carnis natura discrevisset, et censuram magisterii substantiae diversitas arguisset? »

AUG. Quam nihil dicas, alii certe intelligunt, si tu non intelligis. Exemplum quippe apostolus Petrus in Christo proponens hominibus imitandum, quid opus erat, ut aliquid de originali peccato diceret, quasi quisquam imitando Christum posset efficere, ut sine illo,

¹ 1 Petr. II, 21. — ² Joan. XIV, 30. — ³ 1 Petr. II, 22.

sicut ille potuit, nasceretur? sicut non posset efficere imitando Christum, ut quemadmodum ille de Spiritu sancto et virgine Maria, nasceretur. Proinde ut imitemur Christum, voluntas nostra formatur: ut autem liberemur ab originali malo, natura regeneratur.

LXXXVII. JUL. « Huc accedebat, quoniam opinio peccati naturalis non solum vim æmulationis absumeret, sed ipsius præconii fraudem, quod ei deferebatur, urgeret¹. Qua enim diceretur gravitate, qua fronte; dolus in ore illius non fuisse; cum si in alia conditione carnis, quam quæ est nostra, venisset, non solum docendo, quod levius est, sed etiam nascendo, quod est gravius, dolum malum convinceretur egisse? Quale quippe erat, ut homines in naturali malo regnoque diaboli constitutos, et sub pestifera tabis ingenitæ necessitate peccantes, vel legi peccati, quæ in membris eorum regnabat, naturaliter servientes, ille ad æmulationem suam etiam sub poenæ interminatione compelleret, justitiamque suam ejus carnis hominibus imputaret, cujus malo sic fuerat perterritus, ut ipse qui sub specie ejus formam voluerat honestatis exprimere, tamen naturæ ejus veritatem caveret. Quanto ei rectius diceret ægritudo peccantium et securitas coactorum: Cum valemus, omnes recta consilia præbemus ægrotis; tu si sic esses, aliter longe longeque sentiret. Quo igitur vestra profecit impietas? Necessario videlicet consequi, ut si creditur naturaliter carni nostræ inesse peccatum, Christus quoque aut susceperit carnem istam, et hoc malo teneatur obnoxius; aut non susceperit, et non quidem nativitatis, quæ in eo mendax videtur, sed tamen voluntariæ fraudis iniquitate insolubili vinciat. Quod quia totum tantis blasphemiarum sordibus squallet, ut vix sine horrore possit, vel cum di-

¹ Forte argueret.

laniatur, exponi; adsit dignitas Mediatoris exemplo suo et operi, ac nostræ fidei, quæ veritatem tam ipsius, quam Apostoli ejus sermonibus vindicans, nunquam desinit prædicare, Christum verum hominem, ejusdem naturæ cujus et nos carnem de Mariæ suscepisse visceribus, verum per omnia hominem, nullum habuisse peccatum: ad quod indicandum sufficit apostolo Petro dicere, nullum eum fecisse peccatum; docens quia qui non fecerat, habere non poterat. Nullus est dolus inventus in ore ejus¹: sanctum consortibus naturæ suæ, quam in cunctis ipse fecerat, præbuit exemplum. Et ideo constat innatum non esse peccatum, quando illud Christus non habuit, qui salvo quoque honore deitatis suæ, ob hoc factus est carnalis, ut nobis esset imitabilis. »

AUG. Quid enim, homo multum loquens et parum sapiens, si dicerent homines Christo, Quare nobis jubetur, ut imitemur te? Numquid nos de Spiritu sancto et Maria virgine nati sumus? Postremo numquid tanta nobis esse virtus potest quanta tibi est, qui ita homo es, ut etiam Deus sis, et hoc Patri coæternus et omnipotenti æqualis omnipotens? Ideo-ne non debuit sic nasci, vel sic in unitatem personæ a Verbo Dei suscipi, ut hominibus eum nolentibus imitari, talis excusatio non daretur? Sicut autem nobis ipse Patrem proposuit imitandum, qui certe homo nunquam fuit, eumque sine dispendio vel infirmatione divinitatis ejus imitantur, quicumque per ejus gratiam et volunt et possunt, ut diligant inimicos suos, benefaciant eis qui oderunt eos; nec dicunt ei, Tu propterea hoc potes, quia Deus es, et quia inimici tui nihil tibi possunt nocere, nos autem homines sumus infirmi, et eos jubemur diligere, qui nobis tot et tanta mala ingerunt suis persecutionibus: ita Christo non di-

¹ 1 Petr. II, 21.

cunt imitatores ejus, Non possumus ea facere, quæ ut faciamus tuo nos exhortaris exemplo, quia longe potentior est excellentia tua, quam infirmitas nostra. Non itaque ideo debuit natus de Spiritu sancto et virgine Maria habere concupiscentiam, qua cuperet mala, etsi ei resistendo non faceret, ne dicerent ei homines, Habeto prius cupiditates malas, et eas vince, si potes, ut te imitari nostras vincendo possimus. Deinde quid dicis, Juliane, de illo qui dicit, « Non quod volo ago, sed quod odi » illud facio¹; » quem vos asseritis, non concupiscentia cum qua natus est, sed mala consuetudine usque ad istam necessitatem premi? Numquid hujusmodi hominibus Christus non præbuit, ut se imitarentur exemplum? Numquid eos contempsit, eosque esse voluit a suis secutandis virtutibus alienos? Si ergo dicerent ei, Nescis quid patimur mole consuetudinis qua premimur; tu non premeris, propterea loqueris: « Facile omnes cum valemus, » recta consilia ægris damus². » Placeret-ne tibi, ut etiam Christus tali consuetudine premeretur, eamque superaret, ut esset, remota eorum excusatione, talibus imitandus? An tua vaniloquia jam ridebis, et a nobis tacebis?

LXXXVIII. JUL. « Verum his ut res postulabat impletis, juvat te vel mediocriter convenire, qua fiducia tu, cum Hieronymi scripta collaudes, dicas in Christo non fuisse peccatum, cum ille in Dialogo illo, quem sub nomine Attici et Critobuli, mira et ut talem fidem decebat venustate composuit, etiam quinti Evangelii (1), quod a se translatum dicit, testimonio nitatur ostendere, Christum non solum naturale, verumetiam voluntarium habuisse peccatum, propter quod se cognoverit Joannis baptismate diluendum. De alio etiam testimonio Joannis

¹ Rom. VII, 15. — ² Terentius Andr. act. 2. sc. I.